



Mikä opettajana on parasta?

Pääkirjoitus

Kouluihin liittyvistä ongelmista on puhuttu ja kirjoitettu viime aikoina mediassa paljon. Osansa ovat saaneet ongelmien ja erityisen tuen tarpeen epätasainen jakautuminen [1], oppimistulosten heikentyminen [2] ja eriarvoistuminen ja sukupuolten väliset erot [3], kuten monet muutkin aiheet. Ongelmiin on ehdotettu erilaisia ratkaisuja, jotka tyypillisesti ovat riippuneet siitä, mikä nähdään pahimpana ongelmana.

Tulin itse kiinnostuneeksi siitä, mikä pitää opettajat kouluissa. Kun ongelmista puhutaan, ja kun usein puhutaan siitä, miten rankkaa opettajilla on, mutta opettajat kuitenkin jatkavat kouluissa, tarjoavat hyvää opetusta, ja ainakin osa heistä vaikuttaa uravalintaansa tyytyväiseltä, niin halusin kuulla, mikä kouluissa on hyvää, mikä työssä on mukavaa, ja mikä saa jaksamaan työssä.

Lisäksi mietin, miten uusia opettajia tai opeopiskelijöitä on mahdollista saada, jos yleisesti puhutaan vain siitä, mikä kaikki on pielessä. Osin oman kiinnostuksen vuoksi ja osin siksi, että saataisiin positiivinen juttu opettamisesta, päätin perehtyä aiheeseen lähettämällä muutamalle tuntemalleni opettajalle kysymyksen, mikä auttaa jaksamaan työssä ja mikä on kivaa, kun koko ajan kerrotaan, mikä on rankkaa. Sain erilaisia vastauksia ja luvan käyttää niitä tässä jutussa.

Ville Tilvis Maunulan matematiikkalukiosta vastasi seuraavasti: ”Opettaessa saa kertoa itselle rakkaista asioista nuorille, jotka tutustuvat niihin ensimmäistä kertaa. Kun näyttäisi lempielokuvaansa ensikertalaiselle: Nyt tulee hyvä kohta!”

Tarja Ylivuori, MAOL:n puheenjohtaja, lähetti pitkän vastauksen, josta seuraavassa on palasia: ”Oppilaat, jotka eivät alun perin olleet innostuneita, mutta joista tuli sellaisia sinnikkään työn tuloksena. Se, että pienesäkin koulussa, kuten meillä, matemaattisten aineiden opettajia on useita. On työryhmä, ei tarvitse olla yksin. ... Yläkoulu-lukion opena saa onnistumisen kokemuksia oikeastaan aina, kun on esim. seiskojen ja abien tunnit peräkkäin. Konkretisoituu se, että kyllä oppimista on tapahtunut. ... Työn merkitys. Ei ole kertaakaan tullut mieleen, etteikö lasten ja nuorten kasvattaminen olisi tärkeää ja etteikö heidän olisi tärkeä osata matemaattisia aineita. Teen työtä jolla on tarkoitus.” Tarja korosti myös MAOL-yhteisön tukea: ”Verkosto auttaa ylläpitämään sitä innostusta, joka itsellä matemaattisia aineita kohtaan on nuoresta asti ollut. On tärkeää välillä nousta arjen kahnauksien yläpuolelle ja keskustella opetuksen sisällöstä.”

Otso Huuska Rauman lyseon lukiosta taas puolestaan kirjoitti: ”Opiskelijoiden into elämään kohtaan. Toki myös se, kun joskus joku opiskelija on aidosti kiinnostunut juuri matematiikasta tai fysiikasta, mutta vielä enemmän voimaa antaa, kun saa jutella nuorten kanssa, joiden elämää erilaiset käytännön rajoitteet eivät ole vielä kahlinneet. Nuorten haaveista saa itselleenkin energiaa.”

Piia Haapsaari Kastellin lukiosta lähetti myös pitkän vastauksen. Hänkin kirjoitti kollegoiden, verkostojen ja yhteistyön merkityksestä. Lisäksi hän kirjoitti esimerkiksi seuraavaa: ”Opetustyössä itseäni kiehtoo se, kun opiskelija esittää sellaisen oman ratkaisun, mitä itse en

ole aiemmin nähnyt. Ratkaisutavan tutkiminen yhdessä opiskelijan kanssa on moniulotteinen prosessi: opiskelija saa merkitystä tekemälleen luovalle työlle ja parhaimmillaan se sitouttaa ja innostaa opiskelijaa jatkaamaan ponnistelua opiskelun eteen. Opettajana puolestaan opiskelijan ajattelu- ja ratkaisutavasta voi oppia sellaista, mikä laajentaa omaa näkökulmaa niin pedagogisessa kuin tiedollisessa mielessä. Sitä kautta voi laajentua ikään kuin uusille ajattelun tasoille tässä ammatissa. Minusta tuntuu, että tässä työssä ei ole koskaan valmis.”

Hyvää kesän jatkoa!

Anne-Maria Ernvall-Hytönen

Viitteet

- [1] *Nämä Helsingin koulut ovat tutkijan mielestä hälytysmerkkejä: Ylen selvitys paljastaa, että vaikeimmat ongelmat painottuvat samoille alueille.* Yle 31.10.2022, haettu 7.7.2023.
<https://yle.fi/a/3-12638287>
- [2] Pihla Loula: *Oppimistulokset romahtavat, eikä kukaan tunnu tietävän miksi – Mitä kouluissa on tapahtunut?* HS 12.1.2023, haettu 7.7.2023.
<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000009322569.html>
- [3] *Tytöt vastaan pojat – tässä tulokset.* Yle 22.6.2022, haettu 7.7.2023.
<https://yle.fi/a/3-12502405>